

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia – Sinodas

Kodas: 192100594, Banko sąskaita: LT174010041300081376; Luminor bank AB 40100,
Raštinės skyrius Biržuose: Reformatų g. 1, LT-41175 Biržai; Tel. +370 686 66383; el. paštas birzai@ref.lt;
Raštinės skyrius Vilniuje: Pylimo g. 20-13, Vilnius; Tel. +370 655 43677; el. paštas info@ref.lt, el. puslapis <http://www.ref.lt>

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai
Mykolo Romerio universitetui

Nr. S1-06/2018
2018-04-17
Vilnius

DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ ATKŪRIMO Į BAŽNYČIOS PASTATĄ E. OŽEŠKIENĖS G. 41, KAUNE

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia – Sinodas gavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl nuosavybės teisės į nekilnojamąjį turtą Kaune, E. Ožėškienės g. 41, atkūrimo“ projekto (toliau – nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios-Sinodo susitarimui dėl nekilnojamojo turto Kaune, E. Ožėškienės g. 41, grąžinimo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai-Sinodui natūra“ projekto (toliau kartu – nutarimų projektai) (TAP NR. 18-454, 18-453) (TAIS NR. 18-518(2), 18-3799)“ (toliau – ir Išvada).

Atsižvelgdami į išdėstytą teikime pastabas ir nuomonę dėl Išvadoje pateiktų pastabų bei iškeltų klausimų, kartu pridedame aktualius Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo priimtų Kanonų išrašus.

Dėl pirmojo Išvados punkto

Išvadoje yra teigiama: „Tačiau lieka neaiškus, todėl, manytina, kad turėtų būti pagrįstas, santykis tarp minėtame teismo sprendime nurodytos iki nacionalizacijos atitinkamą nekilnojamąjį turtą nuosavybės teise valdžiusios Lietuvos evangelikų reformatų religinės bendrijos ir nuosavybės teisę į šį nekilnojamąjį turtą pageidaujančios atkurti Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios-Sinodo.“

Šioje vietoje pažymime, kad Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas pagal bažnytinę (kanonų) teisę ir religinės bendrijos tradiciją, kurią sudaro evangelikų reformatų bendrijos XVI-XXI a. istorija bei kolektyvinė bendrijos narių atmintis, yra anksčiau ir dabar pripažįstamas kaip visų Lietuvoje veikiančių evangelikų reformatų bendruomenių aukščiausioji institucija ir aukščiausias religinės bendrijos valdymo organas, kaip šios bendrijos religinis centras Lietuvoje, kuris priima privalomus bažnytinės (kanoninės) teisės aktus - Kanonus ir Memorialus, reguliuoja Konsistorijos (Sinodo Kolegijos), Generalinio superintendente, parapijų ir kitų bažnytinių institucijų veiklą, yra viso bažnytinio kilnojamojo ir nekilnojamojo turto savininkas, taip pat sprendžia visus svarbiausius bažnytinius klausimus.

Pirmasis Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo suvažiavimas (toliau - ir Sinodas) įvyko 1557 metais, nuo šios datos yra skaičiuojama **nepertraukiama** Lietuvos evangelikų reformatų religinės bendrijos bažnytinės (kanonų) teisės raida ir dvasinis – kultūrinis paveldas. Sekant šia Lietuvos evangelikų reformatų tradicija, evangelikų reformatų Sinodas visada, t.y. nuo XVI a. vidurio, buvo aukščiausias visų Lietuvos teritorijoje veikiančių evangelikų reformatų religinių bendruomenių ir religinės bendrijos valdymo organas, atspindėjęs kolegialų vidaus tvarkymosi principą.

Lietuvos evangelikų reformatų, kaip tradicinės religinės bendrijos, vardu veikiantys juridiniai asmenys (toliau – ir *bažnytiniai juridiniai asmenys*) yra ne kas kita, kaip tos pačios Lietuvos evangelikų reformatų religinės bendrijos **neatskiriama** dalis, nors istoriniu požiūriu tai yra naujas darinys. Lietuvos evangelikų reformatų religinei bendrijai, Lietuvoje gyvuojančiai nuo 1557 metų, poreikis steigti bažnytinius juridinius asmenis iškilo palyginti neseniai, t. y. tik išsivysčius Valstybės teisinei sistemai bei organizaciniam aparatui. Todėl, atsižvelgdami į besivystančią pasaulietinę teisinę sistemą šalyje, Lietuvos evangelikai reformatai prisitaikė ir

Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas įsteigė bažnytinius juridinius asmenis palaikyti pasaulietiniams santykiams su Valstybe. Iš kitos pusės reikia įvertinti aplinkybę, kad Lietuvos evangelikams reformatams tvarkantis bažnyčios viduje šie bažnytiniai juridiniai asmenys realiai yra nereikalingi, kadangi jie skirti tik palaikyti santykius su Valstybe jai paprasčiausiu ir suprantamiausiu būdu. Taip yra todėl, kad Lietuvos evangelikai reformatai bažnyčios viduje tvarkosi per savo vidines bažnytines valdymo institucijas (Sinodą, Konsistoriją (Sinodo Kolegiją), Generalinį superintendentą, parapijas ir kt.), ir taip jau vyksta šimtus metų iki pat dabar, o juridinio asmens institutas pasaulietinėje teisinėje sistemoje atsirado palyginti neseniai. Pavyzdžiui, imant nuo evangelikų reformatų veiklos pradžios Lietuvoje 1557 metais, pirmasis parapijinis bažnytinis juridinis asmuo buvo įregistruotas tik 1998-10-07, nes tada atsirado realus poreikis tvarkyti konkrečios parapijos klausimus pagal pasaulietinės teisės reikalavimus.

Tuo tarpu bažnytinis juridinis asmuo „Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia - Sinodas“ (kodas 192100594) yra būtent tas subjektas, kuris, kontroliuojamas vidinės bažnytinės valdymo institucijos Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo, nuosavybės teise valdo bažnytinį nekilnojamąjį ir kilnojamąjį turtą. Taip yra todėl, kad ši vidinė bažnytinė valdymo institucija - Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas, turi aukščiausius įgaliojimus ir būtent jai bažnytinė (kanonų) teisė suteikia teises būti viso bažnytinio kilnojamojo ir nekilnojamojo turto savininke (žr. 1929 m. Sinodo Kanono Nr. 5 ketvirtą punktą, 1940 m. Neeilinio Sinodo Kanoną Nr. 2; Sinodų Kanonų išrašas pridedamas).

Pažymime, kad aukščiausia vidinė bažnytinė valdymo institucija - Lietuvos evangelikų reformatų Sinodas, ir jo interesus santykiuose su Valstybe atstovaujantis bažnytinis juridinis asmuo „Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia - Sinodas“ (kodas 192100594) yra Lietuvos evangelikų reformatų **religinis centras**, kaip jis yra apibrėžiamas LR religinių bendruomenių bei bendrijų įstatymo 4 straipsnyje.

Kartu pažymime, kad Konstitucijos 43 straipsnis įtvirtina imperatyvą, jog bažnyčios laisvai tvarkosi pagal savus Kanonus. Taip pat ir pagal LR religinių bendrijų ir bendruomenių įstatymo 7 straipsnį, religinės bendrijos ir bendruomenės turi teisę laisvai organizuotis bei savarankiškai tvarkyti savo vidaus gyvenimą.

Atsižvelgiant į nurodytą, būtent bažnytiniam juridiniam asmeniui - Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai-Sinodui, ir yra grąžintinas (registruotinas viešajame registre) pastatas-valgykla (buvusi Evangelikų reformatų bažnyčia; unikalus Nr. 1993-9027-9013) ir kiti inžineriniai statiniai (unikalus Nr. 1993-9027-9035), esantys Kaune, E. Ožėškienės g. 41.

Dėl antrojo Išvados punkto

Susitarimo projekto 3 punkte yra nurodytas ne visas nekilnojamasis turtas, o tik ta konkreti dalis, kuri faktiškai 5 metus galimai bus reikalinga viešosios įstaigos Mykolo Romerio universiteto veiklai.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešojo įstaiga Mykolo Romerio universitetas ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia – Sinodas kartu buvo pateikę **bendrą** 2018-02-12 raštą „*Dėl LR Vyriausybės ir LERB-Sinodo susitarimo projekto suderinimo*“, kuriuo buvo patvirtinta, jog Susitarimo projektas, tame tarpe ir aptariamo turinio Susitarimo projekto 3 punkto redakcija, įtvirtinantį atitinkamą patalpų pasiskirstymą, yra tinkama bei suderinta tiek su viešąja įstaiga Mykolo Romerio universitetu, tiek ir su Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia-Sinodu.

Paminėtina tai, kad ir iki šiol viešojo įstaiga Mykolo Romerio universitetas naudojosi būtent tomis patalpomis, kurios minimos Susitarimo projekto 3 punkte, o likusiomis naudojosi Bažnyčia. Susitarimo projekto 3 punkte yra nurodytos ir sukonkretintos patalpos aiškumo ir racionalumo tikslais.

Gražinus aptariamą nekilnojamąjį turtą Bažnyčiai, Bažnyčia įsipareigoja 5 metų terminui sudaryti Panaudos sutartį su viešąja įstaiga Mykolo Romerio universitetu dėl Susitarimo projekto 3 punkte minimų patalpų: (i) valgyklos patalpų su jai reikalingais priklausiniais bei (ii) pirmajame aukšte esančios sporto (imtynių) salės.

Susitarimo projekto preambulėje ir 1 punkte skliausteliuose pasiūlyta įrašyti „buvusi Evangelikų reformatų bažnyčia“ dėl aiškumo bei istorinės tiesos patvirtinimo. Tiek visi dokumentai, tiek ir įsiteisėjęs teismo 2017 m. lapkričio 23 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. e2YT-1345-948/2017 patvirtina, kad šis pastatas yra Evangelikų reformatų bažnyčia ir tik sovietmečiu, šį bažnyčios pastatą užvaldžius okupacinei valdžiai, buvo mėginama ištrinti bet kokias sąsajas su Lietuvos evangelikų reformatų religine bendrija. Tikėdami, kad dabartinės Lietuvos Respublikos valdymo institucijos neišsigąs naudoti realius, logiškus ir visiems priimtinus, bet vis dar teisiškai galutinai nepatvirtintus terminus, juos siūlome įrašyti tik skliaustuose. Jeigu tik šis įrašas trukdo patvirtinti Susitarimą, prašome Susitarimo projekto preambulėje ir 1 punkte skliausteliuose pasiūlytą įrašą „buvusi Evangelikų reformatų bažnyčia“ išbraukti.

Taip pat neprieštaraujame, kad Susitarimo projekto 3 punkto paskutinis sakinyb būtų išdėstytas atskirame punkte.

Dėl trečiojo Išvados punkto

Pritariame, kad Nutarimo projekto 2 punkte būtų nurodytos nesutrumpintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo viceministro pareigos, t. y., su žodžiais „Lietuvos Respublikos“, taip pat, kad šiame punkte po žodžio „svarstant“ būtų įrašyti žodžiai „šio nutarimo“.

PRIDEDAMA. 1929 m. ir 1940 m. Sinodų Kanonų išrašas, 1 lapas.

Pagarbiai

Lietuvos evangelikų reformatų Generalinis superintendentas
Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios – Sinodo atstovas
Kunigas Tomas Šernas

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia - Sinodas

Kodas: 192100594, Banko sąskaita: LT174010041300081376; Luminor Bank AB 40100, SWIFT: AGBLLT2X
Raštinės skyrius Biržuose: Reformatų g. 3a, LT-41175 Biržai; Tel. +370 686 66383; el. paštas birzai@ref.lt;
Raštinės skyrius Vilniuje: Pylimo g. 20-13, Vilnius; Tel. +370 655 43677; el. paštas info@ref.lt, el. puslapis <http://www.ref.lt>

Išrašas iš Lietuvos Ev. reformatų Sinodo, 1929 m. Biržuose posėdžių aktų:

5. Apie Lietuvos Ev. reformatų Bažnyčios įstatus.

Sinodas Vienbalsiai priima įstatų komisijos patiektą ir Kolegijos peržiūrėtą Ev. reformatų Bažnyčios įstatų projektą svarstant papunkčiais ir priimant ištaisą.

Lietuvos Ev. reformatų Bažnyčios įstatymų projektas.

§3. Lietuvos Evangelikų Reformatų bažnyčios aukščiausi organai yra Ev.Reformatų Sinodas <...>

§4. Sinodas yra juridinis asmuo valdąs nekilnojamąjį turtą, steigti ir laikyti mokyklas, prieglaudas, bendrabučius moksleiviams ir studentams, skaityklas ir bibliotekas.

Išrašas iš Nepaprasto Lietuvos Ev. Reformatų Sinodo, įvykusio 1940 m. sausio 6 d. Vilniuje aktų

1. Nuo 1919 m. laikinai įsteigta Lietuvos Ev. reformatų sinodą su centru Biržuose ir Vilniaus Ev. ref. sinodą su centru Vilniuje sujungti į vieną bendrą visos Lietuvos Ev. ref. sinodą ir atstatyti suskaldytą. Lietuvos vienovę šį sinodą nuo šios dienos vadinti, Lietuvos Ev. ref. Sinodu.

2. Šis Lietuvos Ev. ref. Sinodas yra vienintelis vyriausias visos Lietuvos Ev. ref. bažnyčios valios reiškėjas ir pilnateisis buvusios Lietuvos ir Vilniaus Ev. ref. Sinodu visų teisių paveldėtojas ir viso judamojo ir nejudamojo turto savininkas.

Išrašas atitinka originalą:

Kun. Tomas Šernas

Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendentas

